

„Audytorium Moskwa. Szkice w przestrzeni publicznej”

Belye Palaty, Prechistenka 1/2, Moskwa.
16 września – 16 października 2011

Program wydarzeń www.auditorium-moscow.org

Otwarcie programu dyskusji: 16 września, godz. 15.00
Wernisaż: 16 września, godz. 19.00
Wstęp wolny

Kuratorzy

Ekaterina Degot (Moskwa), Joanna Mytkowska (Warszawa), David Riff (Moskwa-Berlin)

Architekt

Katia Boczawar

Koordynatorzy

Andriej Parszиков (Moskwa), Katia Szczeka (Warszawa)

Organizator

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie

Projekt realizowany jest w ramach programu kulturalnego Polskiej Prezydencji w Unii Europejskiej w 2011 roku, koordynatorem którego jest Instytut Adama Mickiewicza.

Wchodzi także w skład programu specjalnego 4. Biennale Moskiewskiego.

Projekt współfinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP.

Artyści

Yael Bartana, Christian von Borries, Sergiej Bratkov, Matthijs de Bruijne, Tania Bruguera, Olga Czernyszewa, Chto Delat, Alexandra Galkina i David Ter-Oganian, Sharon Hayes, Polina Kanis, Yakov Kazhdan, Phil Collins, Yuri Leiderman i Andrei Silvestrov, Zbigniew Libera, Learning Film Group, Renzo Martens, Adrian Melis, Deimantas Narkevicius, Haim Sokol, Tobias Putrih, Hito Steyerl, Artur Żmijewski

Gości specjalni

Charles Esche, Galit Eilat, Krytyka Polityczna (Dorota Głażewska, Agata Szczeniak), Miguel Robles-Duran, Sergei Sitar

Moskwa – z czternastoma milionami mieszkańców i ponad stoma miliardami – jest największym miastem w Europie. Jest też być może miastem największych sprzeczności. Plan odbudowy dawnej socjalistycznej stolicy jest brutalny. Miasto stało się globalne i mierzy się z globalnymi problemami: polityczną i kulturową rywalizacją z innymi stolicami, gwałtownie rozrastającą się gospodarką surowcową oraz falą masowej imigracją taniej siły roboczej z Azji Centralnej. Ale Moskwa nie chce widzieć swoich problemów ani szans. Izoluje się od świata, do którego przynależy, bojąc się losu prowincjonalnej metropolii. Brak prawdziwej przestrzeni publicznej – w sensie dosłownym i symbolicznym zarazem – to tylko jeden problem. Pozostałe po czasach komunizmu wielkie otwarte przestrzenie nigdy nie wypełniły się ludźmi. Jednak mimo autorytarnych rządów i nieobecności realnej polityki, ludzie zdają sobie sprawę, że społeczeństwu obywatelskiemu potrzeba czegoś więcej niż multipleksy, centra handlowe, apartamentowce i luksusowe kawiarnie.

Sygnaly, jakie wysyła samo miasto, są wyraziste. Jego historia intryguje, intrygują widoczne tu przemiany nowoczesności, a także transformacja tworząca nowe podmioty i struktury społeczne,

pola nowych konfliktów i nowych nadziei. Moskwa konkuruje nie tylko z Nowym Jorkiem, Londynem, Dubajem, ale także z innymi stolicami byłych socjalistycznych republik, gdzie ludzie mierzą się z podobnymi wyzwaniem, próbując pozyskać dla siebie przestrzeń. Co trzeba zmienić? Na razie odpowiedzi na to pytanie ukryte są w przestrzeni wirtualnej i w tkance miejskiej wokół nas.

Podobne pytania rodzi sytuacja sztuki współczesnej. Nowe instytucje obiecują nową przestrzeń publiczną i kontakty ze sceną międzynarodową, jednak często ignorują lokalne problemy, wobec których ta sfera publiczna miałaby istnieć. Właściciele tych instytucji uczą publiczność nawyków rodem z centrów handlowych – szybkiej, pasywno-agresywnej konsumpcji, która nie pozwala na rzeczywiste zaangażowanie w sztukę i relacje z tworzącymi ją artystami. Nierówności i konflikty są skrupulatnie ukrywane. Sztuka mówiąca o rzeczach istotnych publicznie pozostaje nieco z boku, jest efemeryczna. Być może zmiana musi się dokonać w inny sposób?

W projekcie „Audytorium Moskwa” kuratorzy sprawdzają swoją koncepcję nowej publicznej platformy dla sztuki współczesnej. Rzeczą będzie miała miejsce w samym centrum miasta i w sercu jego sprzeczności. Czerpiąc z doświadczeń Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie stworzono bogaty program – szkołę, klub i wystawę – który rozwijał się będzie nie tylko w przestrzeni, ale i w czasie. Przez cztery tygodnie „Audytorium Moskwa” będzie oferowało intensywny program warsztatów, projekcji i dyskusji panelowych z udziałem artystów i teoretyków z Polski, Niemiec, Izraela, Holandii i Ameryki Łacińskiej, analizujących kwestię sfery publicznej i jej uczestników zarówno w sztuce, jak i w urbanistyce. Towarzyszyć im będzie grupa studentów dwóch prężnie rozwijających się moskiewskich szkół, Szkoły Fotografii im. Rodczenki oraz Instytutu Problemów Sztuki Współczesnej. Główną przestrzenią dyskusji będzie audytorium zaprojektowane przez słoweńskiego artystę Tobiasa Putriha.

Wystawa będzie zmieniała się w czasie, łącząc prace z kolekcji Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie z pracami nowopowstałymi, wśród których są filmy Artura Żmijewskiego, Yael Bartany oraz rosyjskich artystów Siergieja Bratkowa, Olgi Czernyszewej, grupy Czto Delat'. Polski artysta Zbigniew Libera zaprezentuje nowe fotografie – swoje spojrzenie na współczesną Moskwę. Projekt „Audytorium Moskwa” rozpocznie się minikonferencją „Instytucje, miasta i kultura polityczna” z udziałem Charlesa Esche (Muzeum Van Abbe w Eindhoven) i Krytyki Politycznej (Warszawa). Miguel Robles-Duran poprowadzi warsztaty poświęcone problemowi gentryfikacji w Ameryce Łacińskiej. Holenderski artysta Matthijs de Bruijne podejmie próbę artystycznego mapowania Moskwy widzianej oczami pracującego tam imigranta. Mieszkający w Berlinie kompozytor i twórca filmów Christian von Borries będzie prowadził warsztaty dotyczące przemocy dźwiękowej i miejskich krajobrazów dźwiękowych. Artur Żmijewski, polski artysta i kurator najbliższego Biennale Berlińskiego, poprowadzi dyskusję aktywistów z Moskwy i Sankt Petersburga.

„Audytorium Moskwa” jest pierwszym projektem artystycznym w murach budynku Belye Palaty – siedemnastowiecznego miejskiego pałacu stojącego zaraz na początku tak zwanej Złotej Mili, jednej z najdroższych dzielnic w Moskwie. Okolica ta podlega w ostatnich latach zasadniczej gentryfikacji, a sam pałac był przez ostatnie dwadzieścia lat zamknięty. Na schodach budynku znajduje się zaimprovizowany pomnik obrońców praw człowieka Stanisława Markełowa i Anastazji Baburowej zamordowanych tutaj 16 stycznia 2009 roku przez neonazistów. Po przeciwnej stronie ulicy na ścianie domu wisi tablica poświęcona mieszcącemu się tu Żydowskiemu Komitetowi Antyfaszystowskiemu, którego przywódca Salomon Michoels został zabity w 1948 roku. Znad rekonstrukcji Cerkwii Chrystusa Zbawiciela, znajdującej się na miejscu nigdy nie powstałego Pałacu Sowietów, smutno spogląda pomnik Fryderyka Engelsa. To intrygująca lokalizacja dla projektów poświęconych sztuce współczesnej i jej miejskiemu otoczeniu, które będą tu odtąd gościć.

Projekt „Audytorium Moskwa” zainicjowany został przez Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie we współpracy z kuratorami Ekateriną Degot i Davidem Riffem. Powstałe w 2005 roku warszawskie Muzeum działa w tymczasowej siedzibie, jego budynek dopiero powstaje. Program Muzeum jest w znacznym stopniu określany przez zmiany społeczne zachodzące w byłej Europie Wschodniej, dlatego chce ono dzielić się wiedzą na temat przestrzeni publicznej, a jednocześnie poznawać mechanizmy, które formują tę przestrzeń w innych społeczeństwach poddanych transformacji.

Podziękowania:

Nikolay Pereslegin, doradca dyrektora Departamentu Dziedzictwa Kulturowego miasta Moskwa
Pawel Potoroczyn, dyrektor Instytutu Adama Mickiewicza